

Bijdrage M:OED over het Natuurhistorisch Museum Maastricht (NHMM)

Domeinvergadering Economie en Cultuur, gemeenteraad Maastricht, 15 oktober 2024

M:OED is zeer enthousiast over dit plan om het Natuurhistorisch Museum een stevige kwaliteitsimpuls te geven. Het is een prachtig voorbeeld van hoe Maastricht op een evenwichtige manier versterkt kan worden. En het haakt in – zoals ook beschreven staat in het voorstel van het College – op twee thema's waar Maastricht een grote betrokkenheid bij heeft: Het ontstaan van de aarde en haar planten en dieren, maar ook de problemen waar de stad voor staat door klimaatsverandering en de behoefte om de stad groener te maken. Kinderen en hun ouders vinden dino's en het ontstaan van de aarde vaak erg interessant; Er is een grote groep mensen voor wie klimaatverandering en vergroening een zeer actueel thema is; En als van het museum echt iets bijzonders wordt gemaakt, zullen ook de bezoekers van de stad – zelfs als de ingang wat verborgen ligt – het museum weten te vinden. Wat het museum typisch Maastricht zal maken is dat het geen gebouw wordt zoals ieder ander museum, maar dat er midden in de stad weer een markant gebouw zal zijn, waarvan men denkt "in Maastricht is het altijd toch weer bijzonderder". De renovatie moet dus wel goed zijn, maar moet de bijzondere uitstraling van het gebouw niet verhullen achter gipsen platen.

Wat in de plannen nog onderbelicht blijft is de mogelijkheid om van het museum ook een ontmoetingsplaats voor presentaties en discussies over klimaat en vergroening te maken. Zoals de muurschildering op de Tongersestraat ons monument is voor de vrijheid van meningsuiting, zo kan dit gebouw het Maastrichtse monument worden voor de aarde en haar leven. Maar dan een levend monument waar mensen elkaar ontmoeten om deze kwesties te bespreken. Zo wordt het een museum waar mensen met verschillende interesses samen kunnen komen. Het is uit de stukken niet helemaal duidelijk welke scenario wordt voorgesteld, maar wat ons betreft wordt het de "high performance": Het moet echt iets speciaals worden.

Over de kosten van exploitatie wordt heel makkelijk gedaan, dat wordt intern wel opgelost, maar wij denken juist dat voor succes het heel belangrijk is dat er ook voldoende middelen voor de exploitatie zijn. Het natuurmuseum in Tilburg en het natuurhistorisch museum van Rotterdam zijn zeer vergelijkbaar. Beide trekken doorgaans zo'n 70.000 bezoekers per jaar. Hun budget ligt net (Tilburg) of dik (Rotterdam) boven de twee miljoen euro per jaar. Er is een soort wetmatigheid dat zo'n 20% van de kosten van een museum gedekt worden door kaartverkoop. Meestal krijgt men meer dan helft aan subsidie van de overheid en komt de rest van fondsen. Dat betekent dus dat ook voor het NHMM jaarlijks minstens iets meer dan een miljoen van de gemeente moet komen voor de exploitatie. Want hoeveel van de fondsen zal komen is nog onduidelijk en wij hopen ook dat het museum niet aan het infuus van de kansspelindustrie komt te liggen. In Nederland kan vrijwel geen enkel museum zich zelf bedruipen.

Er staat dat de financiering intern wordt opgelost, maar betekent dat, dat er budget wordt weggehaald bij de bibliotheek? De laatste jaren moet de bibliotheek steeds verder inbinden in de ruimte die ze hebben en voor ons gevoel ook in het budget dat voor haar overblijft. Een mooi museum is ons veel waard, maar de toegang voor iedereen tot kennis en cultuur in Centre Ceramique is nog belangrijker. Misschien kan een bibliotheek tegenwoordig haar werk doen met minder middelen en in vergelijking met andere steden is de Maastrichtse bibliotheek erg duur, maar het zou goed zijn om dan ook expliciet op de agenda te zetten wat we van een bibliotheek verwachten en wat ze daar voor nodig hebben. Expliciete aparte begrotingen voor de twee musea en de bibliotheek zou de transparantie bevorderen.

Een paar punten van een andere orde:

In de notitie gaat het steeds over verhalen vertellen. Dat is de laatste tijd een populaire term, maar hij is ook verwarrend. Het museum moet geen verhaal vertellen over dino's maar uitleggen hoe het feitelijk zit met de dino. Dat mag/moet natuurlijk wel op een aansprekende manier gebeuren. In deze tijd van fake news moeten we dat onderscheid niet laten verwateren. Extra gevoelig ligt dat als zelfs het verhaal verteld gaat worden "over de invloed van klimaatverandering en alternatieve energie(bronnen) op onze leefomgeving". Het moet gaan over wat we weten en wat we niet weten. Niet om een mooi verhaal.

In de notitie staat dat het NHMM het enige echte familiemuseum is en wordt het gezien als een Maastrichtse trots. Maastricht heeft ook het Museum van illusies en het is jammer als bij de ontwikkeling van Maastricht alleen gekeken wordt naar de initiatieven van de gemeente zelf. Zelfs het Bonnefantenmuseum wordt niet genoemd, alsof het niet van ons is. En bovendien moeten we onze horizon verbreden. Als Zuid-Limburg staan we samen voor een grote uitdaging. Kerkrade heeft familiemusea en in Heerlen wordt nu gewerkt aan de vernieuwing van het Thermenmuseum. Dat hebben we dus samen allemaal. Wij hopen dat te zijner tijd schoolklassen uit Maastricht naar het Thermenmuseum gaan en kinderen vanuit heel Zuid-Limburg bij het natuurhistorisch museum komen kijken. En dan vele jaren later nog steeds denken: dat was een heel bijzondere ervaring.

Met vriendelijke groeten, Lex Borghans